

Soortgericht onderzoek stationsgebied Nunspeet

11 januari 2022

Verantwoording

Titel	Soortgericht onderzoek stationsgebied Nunspeet
Opdrachtgever	Gemeente Nunspeet
Projectleider	Tim Vaessen MSc
Auteurs	Jeroen Nagtegaal
Tweede lezer	Roel de Greeff
Uitvoering meet- en inspectiewerk	Nils Rutjes, e.a.
Projectnummer	1278875
Aantal pagina's	16
Datum	11 januari 2022
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Inhoud

1	Inleiding	
2	Methode.....	
2.1	Grondgebonden zoogdieren	
2.2	Huismus	
2.3	Vleermuizen	6
2.4	Reptielen	
2.5	Teunisbloempijlstaart	7
2.6	Sleedoorndpage	8
2.7	Japanse duizendknoop	8
3	Resultaten en effectbepaling	
3.1	Grondgebonden zoogdieren	
3.2	Huismus	
3.3	Vleermuizen	1
3.4	Reptielen	13
3.5	Teunisbloempijlstaart	14
3.6	Sleedoorndpage	14
4	Conclusie	15
4.1	Conclusie	15
4.2	Overige maatregelen.....	1
5	Literatuur	16

1 Inleiding

Gemeente Nunspeet is bezig met de herontwikkeling van het stationsgebied te Nunspeet, inclusief de aanleg van ongelijkvloerse spoorkruisingen. TAUW heeft deze plannen middels een actualiserende quickscan getoetst aan de Wet natuurbescherming (TAUW, 2021). Hieruit bleek dat negatieve effecten op steenmarter, boommarter, eekhoorn, bunzing, wezel, hermelijn, meerdere soorten vleermuizen, huismus, hazelworm, levendbarende hagedis, sleedoornpage en tennisbloempijlstaart als gevolg van het plan niet uitgesloten kunnen worden.

TAUW heeft in 2021 soortgericht onderzoek uitgevoerd om de functie van het plangebied (zie figuur 1.1) voor de meeste van deze soorten te bepalen. Het onderzoek betreft een uitbreiding en actualisatie van uitgevoerd nader onderzoek in 2019 (TAUW, 2019). Dit rapport doet verslag van het nader onderzoek naar steenmarter, boommarter, eekhoorn, bunzing, wezel, hermelijn, meerdere soorten vleermuizen, huismus, hazelworm, levendbarende hagedis, tennisbloempijlstaart en sleedoornpage. In aanvulling op het nader onderzoek is het plangebied geïnventariseerd op de aanwezigheid van Japanse duizendknoop, een invasieve exoot. Dit om de kans op verdere verspreiding van de plant bij de werkzaamheden te minimaliseren.

Figuur 1.1 Ligging en begrenzing van het onderzoeksgebied

2 Methode

2.1 Grondgebonden zoogdieren

Voor het onderzoek naar grondgebonden zoogdieren gaan we uit van de 'handreiking kleine marterachtigen' van provincie Noord-Brabant en de Zoogdierverseniging en de 'Brochure soortenbescherming in Overijssel' van Provincie Overijssel. Voor steenmarter, boommarter en eekhoorn zijn geen kennisdocumenten of handreikingen beschikbaar maar volstaat ook de methode voor kleine marterachtigen. Om de aan- of afwezigheid aan te tonen zijn vijf cameravallen in het plangebied geplaatst van 16 juli tot en met 27 augustus 2021. Het betrof twee reguliere cameravallen, één marterbox en twee struikrovers. De hierboven beschreven cameravallen zijn zo geplaatst dat ook de aan- of afwezigheid van de eekhoorn, steenmarter en boommarter bepaald kon worden. Tussentijds zijn éénmalig de cameravallen gecontroleerd en zijn de batterijen, geheugenkaartjes en voer vervangen. Het voer is gebruikt om de trefkans te verhogen. Door op strategische locaties camera's en voer te plaatsen, wordt de kans op het aantreffen van deze soorten verhoogd. In figuur 2.1 is de plaatsing van de camera's in het plangebied weergegeven.

Figuur 2.1 Locaties van de camera's in het onderzoeksgebied

2.2 H ismus

Het onderzoek naar huismus is uitgevoerd op 14 april en 14 mei 2021. De inventarisatie van huismussen richt zich op het waarnemen van een volwassen individu of paar in broedbiotoop, nesten, zang van een mannetje en op gedrag dat een territorium of nest indiceert. Het soortgericht onderzoek is uitgevoerd conform het kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017). De exacte data en weersomstandigheden zijn opgenomen in tabel 2.1.

2.3 Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd op basis van het Vleermuisprotocol 2021 van het Netwerk Groene Bureaus. Het plangebied kan een verblijfplaatsfunctie vervullen voor de volgende vleermuissoorten:

- Gewone dwergvleermuis: zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaats
- Laatvlieger: zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaats
- Ruige dwergvleermuis: zomer-, paar- en winterverblijfplaats
- Rosse vleermuis: zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaats
- Gewone grootoorvleermuis: zomer- kraam-, paarverblijfplaats
- Franjestaart: zomer-, kraamverblijfplaats
- Baardvleermuis: zomer-, kraamverblijfplaats

Daarnaast is het onderzoek erop gericht om vast te stellen of en in welke mate het plangebied voor een van bovengenoemde soorten een functie heeft als vliegroute en/of foeragegebied.

Op basis van het protocol en de kenmerken van het plangebied zijn vijf gerichte veldbezoeken uitgevoerd. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met vier personen per bezoek. De veldbezoeken zijn als volgt verdeeld: drie bezoeken in het voorjaar en twee bezoeken in het najaar:

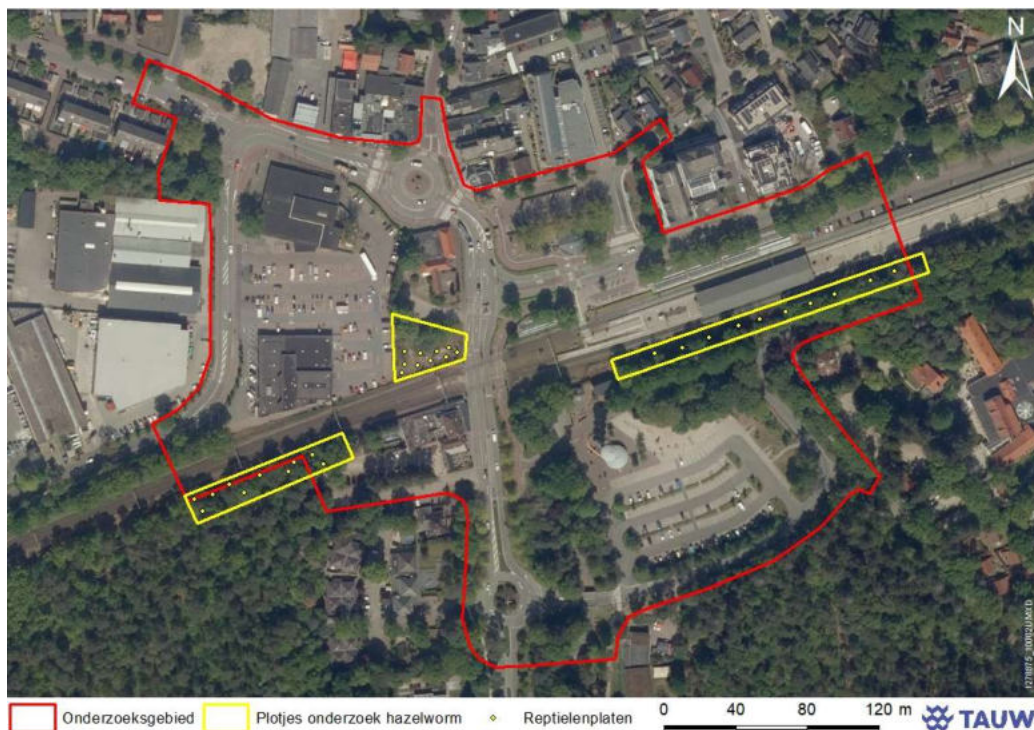
- Twee avondbezoeken (zonsondergang tot 2 uur en 30 minuten na zonsondergang) in het voorjaar (15 mei - 15 juli) van 2021
- Eén ochtendbezoek (3 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst) in het voorjaar (15 mei – 15 juli) van 2021
- Twee avondbezoeken (22.00 uur tot 00.00 uur) in het najaar (15 augustus - 30 september) van 2021

Tijdens het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van batdetectors (type Pettersson D240x) die de voor de mens onhoorbare vleermuisgeluiden omzetten in hoorbare geluiden. Tijdens het onderzoek is aanvullend gebruik gemaakt van warmtebeeldkijkers. Het onderzoek is alleen uitgevoerd bij gunstige weersomstandigheden. De exacte data en weersomstandigheden zijn opgenomen in tabel 2.1.

2.4 Reptielen

Het onderzoek naar hazelwormen is uitgevoerd conform de soortinventarisatieprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017). Het onderzoek voor levendbarende hagedis is uitgevoerd conform het kennisdocument levendbarende hagedis van BIJ12 (BIJ12, 2017).

Om vast te stellen of hazelworm (en levendbarende hagedis) voorkomt zijn kunstmatige schuilplaatsen uitgelegd in de vorm van tapijttegels. Daarmee wordt de trefkans tijdens inventarisatierondes vergroot. De schuilplaatsen zijn gecreëerd door een maand voor het eerste bezoek circa 30 tapijttegels uit te leggen in en rondom het plangebied (zie figuur 2.2). Tijdens de opvolgende veldbezoeken zijn de uitgelegde schuilplaatsen alsmede natuurlijke schuilplaatsen gecontroleerd. Tevens zijn tijdens de bezoeken zonbeschenen en (half)open locatie bekeken op eventuele aanwezig zonnende exemplaren. Het onderzoek is alleen uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden. De exacte data en omstandigheden zijn opgenomen in tabel 2.1.

Figuur 2.2 Ligging van de plotjes voor onderzoek naar hazelworm en levendbarende hagedis en de locaties van de reptielenplaten

2.5 Teunisbloempijlstaart.

Het voorkomen van voortplantingsplaatsen van de teunisbloempijlstaart is onderzocht door te zoeken naar rupsen op waardplanten in het plangebied. Bij het onderzoek is tevens gelet op de aanwezigheid van eventuele vraatsporen of poep. In juni en juli zijn daarvoor twee veldbezoeken gebracht aan het plangebied waarbij gericht naar waardplanten is gezocht, alle aangetroffen waardplanten zijn op zicht onderzocht op de aanwezigheid van rupsen.

Tabel 2.1 Veldbezoeken voor de nader onderzoeken

Datum	Tijd	Soort	Weersomstandigheden
14 april 2021	12.15 – 14.45	Huismus	Droog, halfbewolkt, 12 °C, 2Bft
14 mei 2021	11.30 – 14.00	Huismus	Droog, bewolkt, 16 °C, 1Bft
20 mei 2021	21.30 – 00.00	Vleermuizen	Droog, halfbewolkt, 13 °C, 3Bft
16 juni 2021	10.00 – 12.0	Reptielen, teunisbloempijlstaart	Droog, halfbewolkt, 2 °C, 2Bft
21 juni 2021	22.00 – 00.30	Vleermuizen	Droog, halfbewolkt, 12 °C, 2Bft
16 juli 2021	02.25 – 05.30	Vleermuizen	Droog, bewolkt, 16 °C, 2Bft
16 juli 2021	09.30 –	Reptielen, teunisbloempijlstaart, grondgebonden zoogdieren	Droog, onbewolkt, 18 °C, 1Bft
4 augustus 2021	09.30 – 11.30	Reptielen	Droog, halfbewolkt, 16 °C, 2Bft
5 augustus 2021	10.00 – 15.00	Grondgebonden zoogdieren	Droog, halfbewolkt, 23 °C, 2Bft
12 augustus 2021	09.00 – 11.00	Reptielen	Droog, halfbewolkt, 18 °C, 0Bft
25 augustus 2021	22.00 – 00.00	Vleermuizen	Motregen, bewolkt, 16 °C, 2Bft
27 augustus 2021	10.00 – 13.00	Reptielen, grondgebonden zoogdieren	Droog, halfbewolkt, 16 °C, 2Bft
20 september 2021	22.00 – 00.00	Vleermuizen	Droog, halfbewolkt, 15 °C, 1Bft
24 december 2021	08:30 – 10:45	Sleedoorpage	Droog, bewolkt, 6 °C, 2Bft

2.6 Sleedoorpage

Voor het onderzoek naar sleedoorpage is op alle sleedoorns in het plangebied gericht gezocht naar eitjes. Daarbij is gericht gekeken naar de aanwezigheid van eitjes op takoksel op twee- en driejarig hout (overgang naar jonger hout). Het onderzoek is uitgevoerd in de bladrijke periode.

2.7 Japanse duizendknoop

In en in de directe omgeving van het plangebied zijn drie groeiplaatsen van Japanse duizendknoop. Twee van de drie groeiplaatsen liggen langs de spoorzone en de derde nabij het bezoekerscentrum. De groeiplaatsen zijn globaal aangegeven op figuur 2.3.

Figuur 2.3 Groeiplaatsen van Japanse duizendknoop in het onderzoeksgebied

3 Resultaten en effectbepaling

3.1 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten

Tijdens het onderzoek naar grondgebonden zoogdieren zijn cameravallen geplaatst. Slechts éénmalig is Steenmarter vastgelegd binnen het plangebied. Aan de Plesmalaan, ter hoogte van het station, is op 19 juli 2021 één exemplaar tweemaal voor de camera verschenen. Eekhoorn, boommarter, bunzing, wezel en hermelijn zijn geen enkele keer waargenomen.

Naast het cameravalonderzoek is gelet op de aanwezigheid van nesten (van bijvoorbeeld eekhoorn) en sporen in het plangebied. Hoewel door de vegetatie (klimop, naaldbomen) het plangebied niet tijdens alle bezoeken volledig te inspecteren viel, is door een gebrek aan waarnemingen op camera's de aanwezigheid van verblijfplaatsen uitgesloten. Dit geldt ook voor steenmarter. Een eenmalige waarneming duidt op een zwervend exemplaar.

Effecten

De kap van bomen en de voorgenomen herinrichting hebben daarom geen negatief effect op grondgebonden zoogdieren.

3.2 **ismus**

Resultaten

Bij het onderzoek naar huismus zijn tijdens beide veldbezoeken meerdere waarnemingen gedaan van huismus. Er wordt door huismus op twee plaatsen gebroed in het plangebied, het betreft nestkasten aan de Emté en in nestkasten en boomholtes op het stationsplein. Op 14 april 2021 waren bij de Emté twee paartjes actief, op 14 2021 mei had een van beide paartjes jongen die frequent gevoerd worden. Het is niet uitgesloten dat eventuele jongen al waren uitgevlogen of dat een broedsel is mislukt. In totaal zijn er bij de Emté dus twee nestplaatsen aanwezig.

Op het stationsplein staat een rij van vijf lindes, aan de tweede boom vanuit het westen hangen enkele (vervallen) nestkasten. In nagenoeg alle bomen zitten betrekkelijk kleine holtes als gevolg van snoeiwonden. Op 14 april 2021 werd door twee verschillende paartjes een holte en een nestkast in deze boom meermaals geïnspecteerd. Op 14 mei 2021 waren in de twee oostelijke bomen twee paartjes huismus actief, waarschijnlijk met het voeren van jongen. Of de twee paartjes van 14 april 2021 daadwerkelijk gebroed hebben is onbekend, het is niet uitgesloten dat eventuele jongen al waren uitgevlogen of dat een broedsel is mislukt. Aangenomen wordt dat de waarnemingen betrekking hebben op vier verschillende paartjes en dus vier verschillende nestplaatsen.

Net buiten het plangebied is tijdens beide veldbezoeken één nestlocatie waargenomen bij stationsplein 62-66. Verder maken minimaal vijf tot tien paartjes gebruik van de woningen Enkweg. Tussen de verschillende locaties in en nabij het plangebied is regelmatig uitwisseling waargenomen tijdens beide veldbezoeken. Daarbij vlogen huismussen van het plangebied naar daarbuiten om te foerageren. Andersom gebeurde dat ook.

Effecten

Bij de voorgenomen herinrichting zal in elk geval de Emté gesloopt gaan worden, of alle bomen op het station plein verdwijnen is nog niet bekend. Vanwege de grote herinrichting van het gebied is het ook bij het behoud van bomen aannemelijk dat de verblijfplaatsen permanent of tijdelijke minder geschikt of zelfs ongeschikt raken. Zekerheidshalve dient er daarom vanuit gegaan te worden dat er zes verblijfplaatsen binnen het plangebied permanent verdwijnen.

Figuur 3.1 Waaringen van huismus in het onderzoeksgebied (groen) en in buiten het onderzoeksgebied (blauw)

3.3 Vleermuizen

Resultaten

Tijdens het veldonderzoek naar vleermuizen zijn waarnemingen gedaan van ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Alleen van beide dwergvleermuissoorten zijn paarverblijfplaatsen vastgesteld. Er zijn geen indicaties voor zomer-, kraam of (massa)winterverblijfplaatsen van welke soort dan ook. Rosse vleermuis en laatvlieger zijn slechts incidenteel waargenomen zonder indicaties voor een verblijfplaats. Tijdens het veldonderzoek zijn evenmin waarnemingen gedaan die duiden op een vliegroute of (essentieel) foerageergebied. Een overzicht van de aangetroffen verblijfplaatsen is opgenomen in tabel 3.1 en figuur 3.2.

Effecten

Alleen verblijfplaats E wordt door het voornemen aangetast. Dit betreft een gewone dwergvleermuis welke gebruik maakt van een van de in het plangebied aanwezige vleermuiskasten. Bij de andere kasten in het plangebied is geen actief gebruik vastgesteld.

Figuur 3.2 Aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen in en in de omgeving van het onderzoeksgebied

Tabel 3.1 Aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen

Nr	Soort	Datum	Type	Toelichting
A	Gewone dwergvleermuis	20 september 2021	Paarverblijfplaats	Balstlocatie tussen de bomen en langs de kopgevel van het woningblok
B	Ruige dwergvleermuis	20 september 2021	Paarverblijfplaats	In gootbekisting Nijverheidsweg 4
C	Ruige dwergvleermuis	25 augustus 2021	Paarverblijfplaats	Onder dakgoot van de westelijk gevel
D	Ruige dwergvleermuis	25 augustus 2021 & 20 september 2021	Paarverblijfplaats	Derde kantpan rechts van de nok, mogelijk een 2 ^e verblijfplaats op de zuidgevel
E	Gewone Dwergvleermuis	25 augustus 2021	Paarverblijfplaats	In de vleermuiskast aan een linde
F	Ruige Dwergvleermuis	25 augustus 2021	Paarverblijfplaats	Achter de beplating van de uitkijktoren

3.4 Reptielen

Resultaten

Tijdens het onderzoek is eenmalig één hazelworm aangetroffen net ten westen van het onderzoeksgebied (zie figuur 3.3). Op deze locatie is het habitat geschikter dan in het plangebied. Deze locatie betreft een rustiger en opener en reliëfrijk bostype met meer ondergroei. Deze waarneming laat zien dat er wel hazelworm in de omgeving zit, maar dat het plangebied te versnipperd en ongeschikt is.

Effecten

Bij het voornemen is geen sprake van aantasting van leefgebied, maar het is wel van belang om maatregelen te nemen om te voorkomen dat zwervende exemplaren van de soorten gedood wordt bij werkzaamheden. Doordat deze preventieve maatregelen maatwerk zijn wordt geadviseerd om gedurende de voorbereiding en uitvoering een ecooloog te betrekken en een en ander vast te leggen in een ecologisch werkprotocol.

Figuur 3.3 Waarneming van hazelworm op de rand van het onderzoeksgebied

3.5 Teunisbloempijlstaart

Er zijn geen rupsen van teunisbloempijlstaart aangetroffen bij het nader onderzoek. Er is daarom ook geen sprake van essentieel leefgebied. Negatieve effecten op teunisbloempijlstaart als gevolg van het voornemen zijn er daarom niet. Gelet op de mogelijk snelle vestiging van de soort wordt geadviseerd om het plangebied tot na de afronding van het voornemen ongeschikt te houden voor teunisbloempijlstaart. Dit kan door jaarlijks in half april alle teunisbloemen (en andere waardplanten) handmatig te verwijderen binnen het plangebied. De huidige groeiplaatsen zijn weergegeven in figuur 3.4.

Figuur 3.4 Groeiplaatsen van teunisbloem in het onderzoeksgebied

3.6 Sleedoornpage

Er zijn tijdens het onderzoek naar sleedoornpage geen eitjes aangetroffen. Aan de oostzijde van de parkeerplaats van het Veluwtransferium staan circa tien sleedoornstruiken. Het betreft geen aaneengesloten struweel van sleedoorn maar verspreid staande relatief kleine struiken, waarvan een aantal midden in het beplantingsvak, enigszins 'verstopt' tussen andere (forsere) struiken. Elders in het plangebied ontbreekt het aan sleedoorn. Door de afwezigheid van eitjes is de aanwezigheid van en effecten op voortplantingsplaatsen uitgesloten. Er zijn voor sleedoornpage geen negatieve effecten.

4 Conclusie

De Gemeente Nunspeet is bezig met de herontwikkeling van het stationsgebied te Nunspeet, inclusief de aanleg van ongelijkvloerse spookruisingen. TAUW heeft deze plannen middels een actualiserende quickscan getoetst aan de Wet natuurbescherming (TAUW, 2021). Hieruit bleek dat negatieve effecten op steenmarter, boommarter, eekhoorn, bunzing, wezel, hermelijn, meerdere soorten vleermuizen, huismus, hazelworm, levendbarende hagedis, sleedoornpage en teunisbloempijlstaart als gevolg van het plan niet uitgesloten kunnen worden.

TAUW heeft in 2021 soortgericht onderzoek uitgevoerd om de functie van het plangebied voor deze soorten te bepalen. Dit rapport doet verslag van dit nader onderzoek naar steenmarter, boommarter, eekhoorn, bunzing, wezel, hermelijn, meerdere soorten vleermuizen, huismus, hazelworm, levendbarende hagedis, teunisbloempijlstaart en sleedoornpage. In aanvulling op het nader onderzoek is het plangebied geïnventariseerd op de aanwezigheid van Japanse duizendknoop, een invasieve exoot. Dit om de kans op verdere verspreiding van de plant bij de werkzaamheden te minimaliseren.

4.1 conclusie

Uit de onderzoeken is gebleken dat het voornemen negatieve effecten heeft voor vleermuizen door het aantasten van één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis én door de aantasting van zes huismusverblijfplaatsen. Er zijn geen negatieve effecten op, of verblijfplaatsen van hazelworm, levendbarende hagedis, teunisbloempijlstaart of sleedoornpage.

Omdat er verblijfplaatsen van huismussen en van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn in het plangebied zijn vervolgstappen noodzakelijk. Het aanvragen van een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen uit de Wnb bij de provincie Gelderland is noodzakelijk.

4.2 Overige maatregelen

Omdat hazelworm voorkomt nabij het plangebied en teunisbloempijlstaart zich ook op korte termijn kan vestigen worden aanvullende maatregelen geadviseerd. Bij de uitvoering van (voorbereidende) werkzaamheden of onderzoeken dient tevens rekening gehouden te worden met algemene broedvogels, dit is met name in de periode van maart tot en met augustus.

Voor teunisbloempijlstaart wordt geadviseerd om het plangebied tot na de afronding van het voornemen ongeschikt te houden. Dit kan door jaarlijks in half april alle teunisbloemen (en andere waardplanten) handmatig te verwijderen binnen het plangebied. Gedurende uitvoering dient er rekening mee gehouden te worden dat in vergraven grond vaak en snel teunisbloemen kunnen vestigen.

Voor hazelworm dient bij de uitvoering rekening gehouden te worden met de mogelijk intrede van de soort als er braakliggende stukken of kapvlakten ontstaan. Zodoende wordt geadviseerd om schermen te plaatsen om te voorkomen dat dieren zich vestigen binnen het werkgebied. Deze schermen zijn van tijdelijke aard en dienen geplaatst te worden in overleg met een ecooloog.

5 Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten vleermuizen, versie 1.0, juli 2017.

Limpens, H., Moster, K. & Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV uitgeverij, 2^e druk 1997.

NGB, 2017. Soortinventarisatieprotocollen (versie juli 2017) in het kader van de Wet natuurbescherming.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

TAUW, 2021. Natuurtoets stationsgebied Nunspeet. Rapportage met kenmerk R002-1278875JNA-V01-efm-NLd.d. 6 september 2021.